

VIDI

Warszawa, 26.06.2023

Prof. dr hab. Agata Szulc

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu
RADA DYSCYPLINY NAUK MEDYCZNYCH

Agnieszka Hałoń
prof. dr hab. Agnieszka Hałoń

Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu BIURO RADY DYSCYPLINY NAUKI MEDYCZNE	
wpl. dnia	05-07-2023
L. dz. RN-BM/	1200

Klinika Psychiatryczna Wydział Nauki o Zdrowiu

Warszawski Uniwersytet Medyczny

Recenzja rozprawy doktorskiej lek. Mateusza Łuca pt. „**Psychopatologiczne konsekwencje pandemii COVID-19 i strategii radzenia sobie pacjentów chorych przewlekle**”

Pojawienie się nowego wariantu koronawirusa, SARS-CoV-2, i jego gwałtowne globalne rozprzestrzenianie doprowadziło do poważnego kryzysu zdrowotnego na całym świecie. Zalecenia zachowania dystansu społecznego, nakładane kwarantanny poekspozycyjne oraz izolacje osób chorych wywarły znaczny wpływ na zdrowie psychiczne osób cierpiących na choroby przewlekle. Grupa ta, ze względu na swój stan somatyczny była z jednej strony bardziej zagrożona ciężkim przebiegiem COVID-19. Z drugiej zaś, unikanie większych zbiorowisk ludzkich czy placówek medycznych było dla niej niemożliwe z powodu konieczności uzyskania niezbędnych świadczeń medycznych.

W związku z powyższym temat pracy uważam za bardzo ważny i interesujący.

Cele pracy były następujące:

1. Przegląd literatury dotyczącej biologicznego wpływu SARS-CoV-2 na ośrodkowy układ nerwowy, ze szczególnym uwzględnieniem powiązań z chorobami neurodegeneracyjnymi.
2. Ocena wykorzystywanych strategii radzenia sobie ze stresem i ich skuteczności z uwzględnieniem występowania objawów psychopatologicznych wśród chorych przewlekle.
3. Analiza występowania zaburzeń snu oraz ich determinant wśród osób chorych przewlekle w okresie pandemii COVID-19.

Uczestnikami badania byli dorośli pacjenci leczenia przewlekle z rozpoznaniem łuszczycy, biorcy przeszczepu nerki, pacjenci dializowani, a w ramach drugiego artykułu, także pacjenci z rozpoznaniem stwardnienia rozsianego. Uczestnicy, którzy po zapoznaniu się z informacją o badaniu, wyrazili zgodę na udział, uzupełnili kwestionariusz w formie papierowej lub

formularz internetowy CAWI (ang. Computer-assisted web interviewing). Pierwszy cel badania został zrealizowany poprzez analizę dotychczasowej literatury na temat biologicznego wpływu SARS-CoV-2 na ośrodkowy układ nerwowy psychicznego. Cel drugi i trzeci zrealizowano za pomocą danych zebranych wśród uczestników badania zawierających kwestionariusz socjodemograficzny, Skalę Odczuwanego Stresu (PSS-10), Inwentarz do Pomiaru Radzenia Sobie ze Stresem (Mini-COPE), Kwestionariusz Ogólnego Stanu Zdrowia (GHQ-28) oraz Skalę Nasilenia Bezsenności (ISI).

Metody zastosowane w pracy są trafne i dobrze dobrane.

Przeprowadzone badania wykazały, że wśród uczestników badania poziom odczuwanego stresu w związku z pandemią COVID-19 był umiarkowany. Najczęściej stosowanymi strategiami radzenia sobie ze stresem w tej grupie były strategie skupiające się na problemie, a zwłaszcza aktywne radzenie sobie, planowanie oraz pozytywne przewartościowanie. Spośród strategii skupiających się na emocjach najczęściej stosowanymi były akceptacja oraz wsparcie emocjonalne, a najrzadziej stosowaną był humor. Najrzadziej stosowaną grupą strategii radzenia sobie wśród osób przewlekle chorych stanowiły strategie unikające, a szczególnie zażywanie substancji psychoaktywnych. W porównaniu do mężczyzn kobiety częściej deklarowały stosowanie strategii z grupy skupiającej się na emocjach oraz unikającej. Zaobserwowano również dodatnie korelację między wiekiem a zwrotem ku religii, podczas gdy większość z pozostałych strategii radzenia sobie była ujemnie skorelowana z wiekiem. Wraz ze wzrostem poziomu odczuwanego stresu wzrastał silnie wskaźnik strategii obwiniania siebie, natomiast w stopniu umiarkowanym rósł poziom strategii ukierunkowanych na unikanie, strategii zaprzestania działań, zaprzeczania oraz wyładowania. Wśród uczestników badania 25,2% spełniało kryteria umiarkowanej lub ciężkiej bezsenności klinicznej. Najczęstszymi skargami dotyczącymi snu były niezadowolenie z jego jakości, wpływ zaburzeń na funkcjonowanie oraz zauważalność problemu dla innych. Całkowite nasilenie zaburzeń snu było silnie związane ze wskaźnikiem GHQ-28, korelowało umiarkowanie dodatnio z odczuwanym poziomem stresu oraz ujemnie z długością trwania choroby.

Wyniki swojej pracy Doktorant przedstawił w cyklu trzech publikacji, z których jedna jest pracą przeglądową, a dwie to prace badawcze:

1. Łuc M, Woźniak M, Rymaszewska J. Neuroinflammation in dementia - therapeutic directions in a COVID-19 pandemic setting. *Cells*, 2022, vol. 11, nr 19, art.2959 [17 s.], DOI:10.3390/cells11192959.

IF 7,666, MEiN: 140,00

2. Łuc M, Pawłowski M, Jaworski A, Fila-Witecka K, Szcześniak D, Augustyniak-Bartosik H, Zielińska D, Stefaniak A, Pokryszko-Dragan A, Chojdak-Łukasiewicz J, Krajewska M, Pawłowski T, Szepietowski JC., Rymaszewska J. Coping of chronically-ill patients during the COVID-19 pandemic: comparison between four groups. *Int J Environ Res Public Health*, 2023, vol. 20, nr 6, art.4814 [14 s.], DOI:10.3390/ijerph20064814.

IF 4,614, MEiN 140,00

3. Łuc M, Pawłowski M, Jaworski A, Fila-Witecka K, Kamińska D, Poznański P, Rymaszewska JE, Krajewski P, Szcześniak D, Rymaszewska J. Determinants of sleep disturbances in chronically-ill patients during the COVID-19 pandemic. *Archives of Psychiatry and Psychotherapy*, 2023, Nr 21: 1-15 [15 s.], DOI:10.12740/APP/166394.

MEiN 70,00

Łączna punktacja MEiN – 350, IF - 12,280

Na podstawie wyników Doktorant przedstawił następujące wnioski.

Przedstawione powyżej wyniki cyklu trzech spójnych tematycznie prac dowodzą istotnego wpływu pandemii COVID-19 na zdrowie psychiczne pacjentów chorych przewlekle w zakresie konsekwencji krótkoterminowych w postaci występowania objawów psychopatologicznych na skutek zagrożenia i stresu związanego z możliwym zakażeniem, a także konsekwencji długoterminowych na skutek aktywacji prozapalnej wynikającej z zachorowania na COVID-19.

Wnioski należałoby ująć w punkty i bardziej uogólnić, aby odzwierciedlały najważniejsze wyniki pracy.

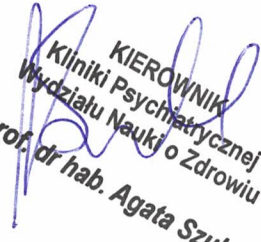
Podsumowując, praca jest bardzo ciekawa, wskazuje na dobry warsztat naukowy Autora, a wykonanie części badawczej wymagało niewątpliwie dużej pracowitości i determinacji, szczególnie w czasie pandemii. Artykuły składające się na rozprawę doktorską zostały opublikowane w wysoko punktowanych czasopismach naukowych, w związku z tym były recenzowane i zaakceptowane do publikacji. Potwierdza to wartość pracy.

Rozprawa doktorska lek. Mateusza Łuca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną Autora w dziedzinie psychiatrii oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 ust. 1-4 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz. U. 2018 poz. 1668).

Składam również wniosek o wyróżnienie pracy.

Mam zaszczyt przedstawić Radzie Naukowej Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie lek. Mateusza Łuca do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

KIEROWNIK
Kliniki Psychiatrycznej
Wydziału Nauki o Zdrowiu
prof. dr hab. Agata Szulc